

DOMOLJUB

Iz haja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 45.

V Ljubljani, dne 9. novembra 1916.

Leto XXIX.

Obnovljena Poljska.

V nedeljo, dne 5. novembra se je v Lublinu in Varšavi objavil razglas, da sta naš in nemški cesar sklenila poljsko ozemlje, ki ga je njuno vojaštvo zasedlo, združiti v novo poljsko državo z dednim vladarjem na čelu.

Dne 4. oktobra 1795 je junaški Kosciuško, ki je dobro leto vodil upor proti državam, katere so poljskemu kraljestvu odrgale znatne in važne dele, padel ranjen s konja in zaklical: Konec Poljske! Po človeški sodbi je tudi bil. Upor je bil strt; kralj Stanislav se je moral odpovedati in je dobival do svoje smrti (l. 1798) po 200.000 cekinov na leto plače; zemlja se je pa vsa razdelila med Ruse, Pruse in Avstrijce. Nekdaj tako mogočna država, ki je segala od Vzhodnega do Črnega morja, je propadla in živela samo še v spominu in v srcu nesrečnega poljskega naroda.

Največ svobode je užival Poljak v avstrijski državi. Narodno življenje se je Poljakom v Galiciji brez vsake ovire razvijalo; velik vpliv so imeli tudi na politiko v Avstriji. Ob sedanji vojski so se v veliki večini tudi ruski Poljaki naslonili na Avstrijo in Nemčijo in proti Rusom sestavili več legij, ki so se zelo pogumno bojevale. Takoj ob pričetku vojske se je vzbudilo med njimi upanje, da gre za obnovenje poljskega kraljestva. Bila so različna domnevanja, kako naj se to zgodi. Mnogo jih je delalo na to, da bi se zedinili vsi Poljaki v svoji državni skupini, ki pa naj bi bila združena z Avstrijo. Nova poljska država ima biti v trajni zvezi z Nemčijo in Avstrijo. Proti Rusom naj bo mogočen jez, da se prepreči kaka prihodnja ruska vojska proti osrednjima državama.

Meje novi Poljski seveda še niso določene; to se more zgoditi šele na koncu vojske, ob sklepanju miru. Samo to je dozdej jasno, da ima Galicija ostati v naši državi. Razvidno je to iz pisma, ki ga je napisal naš cesar ministrskemu predsedniku Körberju, v katerem mu naroča, naj izdela za to deželo načrte, da bo toliko samosvoja in samostojna, kolikor je sploh združljivo z njeno zvezo z avstrijsko državo.

Gališki Poljaki so imeli že dolgo časa hrepenenje po večji samostojnosti. Središče svojega ustavnega življenja hočejo imeti v svojem deželnem zboru, ki naj bi volil zastopnike v dunajski državni zbor, kateri bi pa imeli pravico besede in glasovanja samo v tistih rečeh, ki bi bile skupne. Poleg vojaštva in zunanjega zastopstva ima biti skupnost gotovo tudi v trgovskih stvareh.

Rusini, ki štejejo v Galiciji krog tri milijone ljudi, se večje samostojnosti v deželi boje. Zato so tudi brž, ko so zvedeli, kaj se namerava, nastopili proti nji. Oni pričakujejo pravice za svoj narod samo od močnega državnega zbora. Kako se imajo urediti njihove razmere, danes še ne vemo. To pa že lahko rečemo, da na ustanovitev samostojne ukrajinske države zdaj še ni misliti.

Manifest obeh cesarjev in našega cesarja pismo o Galiciji govori že o koncu vojske in razkrivata en del bodočnosti, ki ga hočeta v popolnem soglasju Nemčija in Avstrija. Pisati o tem, kakšnih izprememb je pričakovati še drugje, ne kaže. Le to je gotovo, da tako, kakor je sedaj, ne bo ostalo. Že to, da bo Galicija mnogo bolj samostojna, nego je bila dozdej, bo v notranji politiki prineslo s seboj mnogo važnih izprememb. Državni zbor, v katerem redno ne bo galiških poslancev, bo drugačen, nego je bil doslej. Dozdej se je

večinoma tako vladalo, da so trije večji narodi Nemci, Čehi in Poljaki imeli politične vajeti v rokah, drugi — med njimi seveda tudi Slovenci in Hrvatje — so pa hodili ob strani, časih prezirani, časih pa tudi iskani, kakor je ravno naneslo. Politična moč imenovanih treh narodov se je kazala zlasti v tem, da so bili njihovi zastopniki redno med ministri. Iz drugih narodov dozdej še ni bilo ministra. Po starem običaju je v tem oziru sestavljeno tudi Körberjevo ministrstvo. V njem sta dva Čeha — Trnka in Clam-Martinič, en Poljak, Bobrzynski, ostali pa Nemci. Slovenca ali Hrvatov ni med njimi. Nemška večina, ki bi jo brez Poljakov imel državni zbor, nam nalaga nove dolžnosti, zlasti to, da moramo v obrambo narodnih pravic vsi enotno na delo.

Poljakom se zagotavlja plačilo za njihovo delo. Poštenje, zvestoba in požrtvovalnost imajo vedno svojo moč in kdor na to zida, trdno zida. V tem prepričanju čakamo tudi mi zaupno bodočih časov.

Mir ali — nova vojska?

Sv. oče je zopet zaklical: mir, mir! V pismu nemškim škofom odgovarja na očitke, zakaj se ne postavi na stran enih. Zato ne, pravi, ker je namestnik kralja miru, oče krščanstva, oče vseh krščanskih narodov. Njegova misel, njegova skrb, njegova molitev more biti le ena: mir. Mir bo klical narodom, dokler ne bo uslišan. Njegovo prepričanje je, da bi nekaj velikega storil, kdor bi le za en dan okrajšal to strašno klanje.

Ko pa sv. oče moli za mir, se že na daljnem vzhodu kopičijo novi temni oblaki. Japonska se s silno naglico ob-

orožuje. Japonce je prevzel evropski duh, duh svetovnega mogočja in pohlepa. Radi bi podjarmili Kitajsko, vzeli Amerikancem Filipinsko otočje in morada tudi Angležem Avstralijo. Tako bi dosegli gospostvo v Aziji in Tihem morju. A še dalje sega njih pohlep. Japonski trgovski brodovi jadrajo že po vseh morjih; med vojsko so zlahka izpodrinili Nemce, na mnogih krajih že prehiteli Angleže in celo Amerikance. Najbolj neljubo je to Amerikancem. Tudi Amerika gleda pohlepno na azijsko obrežje. Svoj čas je Špancem vzela Filipine, odtam bi rada segla na Kitajsko, kjer je še toliko neizkopenih zakladov, zlasti cele gore premoga in železa. Amerika najbolj čuti, da se bliža odločitev, ko bo pohlep udaril ob pohlep. Zato se tudi ona strašno hiti oboroževati, kupiči strelivo, teše ladjevelikanke, gradi podmorske čolne ter se pripravlja, kakor da mora skoraj skoraj izbruhniti nova strašna vojska.

Tako se lahko zgodi, da bosta tudi Azija in Amerika v ognju, preden bo v Evropi pogašen svetovni požar.

Kam drvi človeštvo? Ali se res hoče končati? ali res hoče uničiti vse, kar je v stoletjih in stoletjih ustvarilo? Človeku se zdi, kakor da gleda ljudstva ob babilonskem stolpu. V svojem prevzetju in napuhu so znašali in znašali kamen na kamen in stavili in zidali, in ko se je pred njih očmi vedno mogočnejše dvigala stavba proti nebu, so nazadnje mislili, da bi mogli odstaviti samega Boga. Tako se tudi narodi v zgodovini stvarili in stvarili, in zgradili veliko stavbo omike in napredka. A prevzeli so se, oslepi jih je pohlep po moči in veličini, in tudi oni so zavrgli Boga. A zgodilo se jim je, kakor ljudstvom pred Babilonom. Bog jim je zmešal jezike. Bog je pripustil, da je zadela strast ob strast, pohlep ob pohlep, napuh ob napuh — in niso se mogli več razumeti.

Narodi, narodi! Ali ne boste še izpregledali? Ali ne boste spoznali, da je le odzgoraj pomoč? Le eno upanje je, ki more človeštvo rešiti: Bog v nebesih in njegova Cerkev na zemlji. To, kar oznanja vedno sv. oče. Svet je za vse dosti velik, zemlja za vse dosti bogata. Treba je le, da se narodi v pravičnosti in ljubezni med seboj sporazumejo; da vsak prizna drugemu, kar mu gre; da mu privoščijo zraka, da more dihati; luči, da se more ogreti na božjem solncu; prostora, da se more po svoji čudi in naravi svobodno razvijati. Seveda — te pravičnosti in ljubezni pa ne bo nikoli, če ne bo zopet Bog naš Gospod. Blagor ljudstvu, čigar Gospod je Bog njegov, ta božja beseda je večno resnična. Pravtako je pa tudi resnično: Blagor narodom in državam, če je Bog njih Gospod. Zopet pa tega ne bo, če se človeštvo ne vrne h Kristusu, ki ga je zavrglo, in k Cerkvi njegovi. Tu, v Cerkvi je moč, je edinstvo, je spoštovanje oblasti in je spoštovanje svobode. Cerkve je šele prinesla človeštvu pravo zamisel o oblasti, ki je od Boga, a tudi

o svobodi narodov, ki je tudi od Boga! K sv. očetu naj se obrne svet, pa bo spoznal, da je dvojen način, kako se velike pravde poravnajo: uničenje, pa sporazum po pravici in ljubezni. In le, če je človeštvo blazno, bo nadaljevalo boj do uničenja.

Ko bi kdo mogel to dopovedati narodom, ko bi jim mogel raznetiti in podžgati v srečo veliko ljubezen do sv. Cerkve in do sv. očeta, kako velik dobrotnik človeštvu bi bil ta! A kdo bi to zmogel? Pač, nekoliko vsak! Vsak lahko najprej sam v sebi razplameni to ljubezen in iz njegovega srca bo sama po sebi žarela in užigala tudi druge. Če pa švigajo plameni odtu in odtam, se nazadnje vendarle strnejo v ogenj in zagore z velikim žarom. Vsaka velika misel, ki je prestvarila svet, je najprej zaiskrila v tem ali onem, potem se je pa užigala dalje, in preden se je svet dobro zavedel, ga je že prevzela čudovita oblast, da se mu je zdelo vsako upiranje zastonj. Tako je izbruhnila francoska revolucija. Zakaj ne bi, če bi resno hoteli, nastopila tudi božja revolucija src?

Pregled po svetu.

Novo avstrijsko ministrstvo. Ministrski predsednik Körber je izbral konečno okrog sebe naslednje može: (Zadnjič objavljena lista novih ministrov ni bila še popolna.) Predsednik dr. pl. Körber; notranje zadeve: baron pl. Schwarzenau; finance: Karel Marek (Čeh); trgovina: dr. Fr. Stibral; pravosodje: dr. Fr. Klein; nauk in bogočastje: dr. baron Maks Husarek pl. Heinlein; javna dela: baron Otakar Trnka; poljedelstvo: Henr. grof Clam-Martinic; železnice: general Schaible; želna bramba: baron Friderik Georgi; Galicija: dr. Mihael Bobrzynski.

V novem ministrstvu so ostali samo trije člani prejšnjega kabineta: Hussarek, Trnka in Georgi. Železniško ministrstvo je dobilo popolnoma vojaški značaj. Čehi imajo tudi enega ministra-krajana.

Koerber in Tisza. Listi pretresujejo vprašanje, kako se bosta sporazumela oba ministrska predsednika: avstrijski in ogrski. Glavna točka razporednega vprašanja bi bila nagodba; sliši se pa, da bo dosedanja nagodba podaljšana do konca vojske in da do nove ne pride pred koncem l. 1917. Zdi se pa, da glede podaljšanja nagodbe ne bodo obveljale olajšave, ki jih je bil dovolil rajni Štirik.

Novo presenečenje. V nedeljo, 5. novembra, je počil glas, da je ustanovljeno novo kraljestvo, ali bolje, da je obnovljeno staro poljsko kraljestvo. Avstrijski in nemški cesar sta hkrati razglasila oklic, v katerem odredjata za osvojeno Poljsko ustanovitev samostojne poljske države z dedno monarhijo na ustavni podlagi. Vladarja sta dala Poljakom zagotovilo in cesarsko besedo, da vnovič ustvarjata poljsko kraljestvo. Natančnejša določila o mejah si še pridržujeta.

S tem so vresničene želje vsakega zavednega Poljaka. Cesarska ustanovitev je napravila gotovo kipeče veselje med ponosnimi Poljaki, ki so na ta način za svoje velike žrtve v sedanji vojski vsaj nekoliko odškodovani.

Kaj je vladarja napotilo, da sta uprav sedaj objavila to veliko besedo, v oklicu ni omenjeno. Vsekako je pa proglašitev nove Poljske krepak odgovor oholim in hinavskim Angležem, ki pod pretvezo, da se bore za neodvisnost malih narodov, z nasilnostjo podse spravljajo uprav one države, ki si same ne morejo pomagati. — Vsekako so pa pri tem važnem koraku našega in nemškega cesarja bili merodajni tudi politični in strateški motivi, ki o njih danes ni lahko govoriti. So tudi »politiški«, ki trde, da se je to dejstvo izvršilo v dogovoru in sporazumu z rusko diplomacijo. Res se je zadnji čas vsepriek govorilo o možnosti posebnega miru z Rusijo, toda vsa taka ugibanja so le srčne želje večine vsakdanjih kavarinskih stratežev seveda tudi splošne javnosti, ki bi že začetek mirovnih nastopov pozdravila z dušo in srcem. Gotovo je tudi, da so interesi v ententi združenih držav močno navskriž; zato tudi tu ni izključeno kako presenečenje.

Vse to so samo ugibanja; dejstva bodo sledila.

Kako bo izgledala samostojnost nove Poljske, kolik bo njen obseg, kdo bo prihodnji prvi vladar — o tem cesarski manifest ne govori; pač pa cesarski razglas naroča, naj ministrski predsednik sestavi primerne predloge.

Vdanostna brzojavka našemu in nemškemu cesarju. Na velikem shodu v Varšavi so sklenili, med klici: »Slava cesarju Viljemu!« in med živahnim pritrevanjem brzojaviti cesarju Viljemu: Veliki vladar! Na današnjem tako veselem dnevu poljskega naroda, ko je izvedel, da bo postal svoboden in da bo dobil samostojno državo, lastno armado in samostojno vladno, preveva prsi vsakega svobodoljubnega Poljaka čuvstvo hvaležnosti nasproti tistim, ki so jo osvobodili; z lastno krvjo in obnovili njeno samostojno življenje. Zmage nepremagljive armade so osvobodile dve mesti, ki sta enako ljubi poljskim srcem: Varšavo in Vilno. Današnji dogovor med Nemčijo in Avstrijo glede na poljsko vprašanje nam podeluje samostojni državni obstoj, največ, kar more imeti narod, kar znamo ceniti, ker smo okusili bridkost hlapčevanja, in pripravljeni smo to braniti, če se nam bo nudila prilika, proti našemu dednemu sovražniku Moskovitu z vsemi napori naših sil v boju. Vemo, da je za vsem tem Tvoja volja in da je bila moč Tvojega duha činiteljica tega zgodovinskega dejstva. Izražamo Ti za to svojo hvaležnost in zagotavljamo, da bo poljski narod ostal zvest svojemu zavezniku.

Njegovemu Veličanstvu cesarju in kralju Francu Jožetu so poslali doslovno enako vdanostno brzojavko.

Proglasitev kraljestva Poljske. Ustanovitev nove Poljske je bila v nedeljo zlasti v glavnem okrožju Lublina slovesno proglašena. V Lublinu je bilo

vse na nogah, vse hiše okrašne. Pred palačo glavnega guvernerja je bila slovesna proglašitev. Na trgu so bili zbrani vojaški in civilni dostojanstveniki. Ko se je ustanovno pismo prečitalo v poljskem jeziku, je zaklical guverner: »Srečna bodočnost kraljevine Poljske: slava, slava, slava!« Vsi navzoči so navdušeno klicali: slava. Med tem se je razvila poljska zastava, ki so jo čete pozdravile z vojaško častjo. Godba je zasvirala »Ni še Poljska izginola!« Nato je imel slavnostni govor Stecki. Po živahnih manifestacijah na čast obema vladarjema je godba zasvirala avstrijsko cesarsko himno in »Heil dir im Siegeskranz«. Enako slavlje je bilo tudi v Varšavi in drugod.

Samouprava zasedenih mest. V avstrijskem zasedenem ozemlju na Poljskem se bo dovolila samouprava za mesta Kielce, Lublin, Piotrkov, Radom. Glede volitev v 1. razredu se določa, da mora biti med 10, oziroma 12 člani po en duhovnik, zdravnik, pravnik, tehnik in ena učna moč. V drugih 4 razredih se bo volilo po proporcionalnem načinu.

Med Nemčijo in Norveško se je pojavila mala napetost. Nemčiji je na tem, da odreže Rusiji pot skozi Norveško, zato je vprizorila podmorsko vojno ob norveški obali, kar je povzročilo hudo kri. Sodijo pa, da ne bo nič hudega.

Kje je vzrok. Italijanski veleposlanik v Parizu, Tomaso Tittoni, je odstopil s pretvezo, da mora pozimi iti na milejši zrak. To službo je opravljal od 1. 1910. Sodijo, da je vzrok nenadnemu odstopu nesporazum med Italijo in Francijo. Naslednik mu bo poslanik v Petrogradu Carloti, ali pa poslanik v Madridu grof Bonin Longare.

Kje je romunski državnik Peter Carp? Štiri dni po znanem kronskem svetu, kjer se je Romunija odločila, da udari — Carp je bil seveda vedno zagovornik nevtralnosti in prijatelj osrednjih sil — je prišel k njemu vladni odposlanec ter zahteval od njega podpis, da ne bo nič takega storil, kar bi nasprotovalo državi. On je izjavil, da je smešna ta zahteva, ker je vse njegovo življenje posvečeno le pravim koristim države. »Ne podpišem« je rekel, »ker nočem pred svetom izgubiti svojega dobrega imena.« Nato so izvršili pri njem hišno preiskavo, njega pa v avtomobilu odpeljali. Kam?...

Važna posvetovanja. V glavnem stanu ruskega carja so se te dni sešli vsi poslaniki na važen posvet. — V romunskem glavnem stanu je bil kronski svet, pri katerem so nekateri državniki izjavili, da se more Romunija rešiti le, če sklene poseben mir z osrednjimi državami na podlagi »status quo«. Drugi navzoči vojaški zastopniki temu niso pritrdili.

Grčija. 500 vojakov solunske časne vlade je došlo pred Caterini, ki leži blizu morja med Solunom in Lariso. Mesto so zasedli; kraljeve oblasti so se izselile. Narodna armada Venizelova šteje 30.000 mož; 17.000 je oboroženih. Grški kralj je poslal v Caterini 1500 mož.

Svetovna vojska.

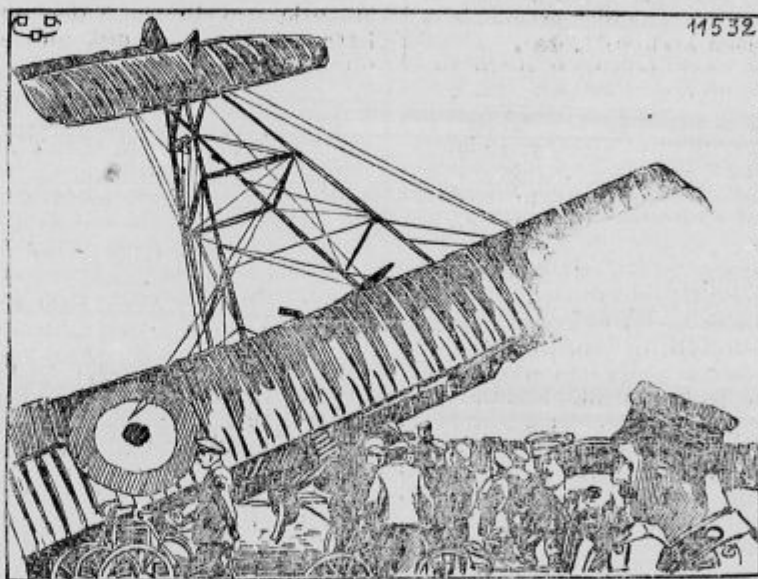
Nova silna italijanska ofenziva. Italijani vzeli Lokvico, sicer so bili povsod odbiti. — Junaški ljubljanski domobranci zopet pohvaljeni. — V Galiciji in na Poljskem napadi Rusov odbiti. — Naše prodiranje v Romuniji polagoma napreduje. Naše čete so se izkrcale ob Donavi na romunskem ozemlju. — Francozi vzeli utrdbo Vaux. — Ruska bojna ladnja izgubljena. — Napad Nemcev na morju.

VOJSKA Z ITALIJO.

Nova italijanska ofenziva se je razvila v neprimerni besnosti od roba Trnovskega lesa doli do morja. Italijani bi gotovo radi pred nastopom hudega mraza prišli čez

tu napadalo sedem italijanskih brigad, toda vsi navalni so se zrušili ob hrabri brambi naših čet. Tu so se zopet odlikovali junaški Dalmatinci. 4. oktobra so sicer Italijani nekoliko prodrli na prostoru med Vrtojbo in Biljami, s protinapadom so jih pa naši vrgli nazaj in zopet osvojili izgubljene jarke. Isti dan je napadlo tudi več bersaglierskih bataljonov naše postojanke severovzhodno od Gorice pri Sv. Katarini in na vzhodno Kromberga, a so izkrcavali že pri naših žičnih ograjah.

Še hujše pa je zadivjala bitka na severnem delu Kraške planote. Tu je italijanska artiljerija popolnoma zdrobila naše okope, saj je na ozko črto par kilometrov bruhalo na tisoče topov ogenj in jeklo. Tu je sovražna infanterija v velikanskih množicah prodirala čez naše razstreljene postojanke v dveh smereh. Ob cesti iz Opatjega sela v Kostanjevico so udrli nekako en kilometer blizu Kostanjevice. Druga sovražna skupina je napredovala čez vas Lokvica in višino Pečnika proti 432 m vi-

Sestreljeno angleško letalo.

nevarni Kras, da jih ne odpiha zimska burja; bojé se namreč naše zimske ofenzive na tem bojišču. Seveda bi nas radi prehiteli. Zato je kakor silen orkan zadivjala — deveta bitka z Trst. 30. in 31. oktobra je razvilo italijansko topništvo vso svojo moč, da bi zdrobilo naše jarke in pobilo branilce; metalci min in težki topovi so igrali pglavitno vlogo. Kras se je kar drobil ob silnem topovskem ognju. 31. oktobra ob 3. uri popoldne so se pa že začele valiti ogromne mase italijanske pehote proti našim postojankam v Vipavski dolini in na Krasu. Prvi napad je bil gladko odbit. Tóda Italijan ni odnehal, napadal je vedno iznova. Póbližni boji so se razvili do najvišje ljutosti 1. in 2. novembra. Bajonet, kopito in ročne granate so strašno gospodarile. Boji trajajo še dalje, toda ne več s tako silo.

Pri Gorici bi bili Italijani radi vzeli višine vzhodno od potoka Vrtojba in gozd Panovec, to je goriški Tivoli, in hrib Sv. Marka. Tu teče bojna črta tik ob zadnjih goriških hišah. Na ozkem prostoru je

sokemu hribu Fajtji hrib. Nevarnost je bila velika. Tu so pa zgrabili prodirajoče Italijane od strani slovenski fantje ljubljanskega domobranskega pešpolka z gališkimi črnovojniki in jih vrgli nazaj. Vas Lokvica je pa vendar ostala v sovražnikovih rokah.

Na južnem robu Krasa Italijan tudi ni miroval. Tu zapira pot v Trst kameniti kraški hrib Grmada. Toda sovražnik je tu butal z glavo ob zid; vsi njegovi napadi so bili krvavo odbiti. Zadnje dni so zlasti v tem delu bojne črte osredotočili Italijani svoje napade, ki so pa bili vsi odbiti.

Junaški slovenski domobranci. Uradno poročilo našega generalnega štaba poroča dne 2. novembra, da gre odlična zasluga na uspehu bitke 1. novembra kranjskemu deželnoobrambnemu pešpolku št. 27. Že drugič v kratki dobi hvali najvišje vojno vodstvo slovenske domobranci s krivcem na kapi in planiko na ovratniku. Kako so se ljubljanski domobranci odlikovali v prejšnjih bojih 11. in 12. oktobra pri Gorici, nam jasno kaže neko pismo, ki po-

roča, da se je moral tokrat boriti en njih bataljon proti štirim italijanskim regimentom ob Mirenskem gradu, in vendar se sovražnikovemu navalu niso umaknili, ampak ga celo vrgli.

Sila 9. laške ofenzive. Pri Vrtojbi je na prostoru 5 km napadalo sedem italijanskih brigad, na vsak kilometer je prišlo skoro deset tisoč Italijanov. Od Vipave, do ceste iz Opatjega sela v Kostanjevico, na prostoru kakih 12 km je napadalo 8 sovražnih divizij, tako da je prišlo na en meter širine okrog 13 sovražnikov! V tako gostih množicah se ni še nikdar napadalo na tako ozkem prostoru. Seveda je imela naša artiljerija obilo žetev, zlasti so pa naše strojnice kosile italijanske vrste. Ujeli so naši v teh bojih od 1. do 4. novembra okrog 3500 Italijanov.

VOJSKA Z RUSI IN ROMUNI.

Boji na Poljskem so se vršili v navadni meri, kakor že več tednov. Ob Stohodu in jugozapadno od Lucka so tu in tam napadle ruske čete nemško-avstrijsko brambo, a vedno brez uspeha. Nasprotno pa napravijo zavezniške čete večkrat kak uspešen sunek v sovražno bojno črto. Pri nekem takim napadu so ujele nemške čete nad 1500 Rusov.

V **Galiciji** se nadaljujejo srditi boji ob Narajovki. 30. oktobra so tu izgubili Rusi važne postojanke. Da bi pridobili izgubljeno nazaj, so Rusi 1. novembra začeli tam srdito napadati, po silni topovski pripravi so petkrat napadli v velikih množicah, — toda vselej brez uspeha. Tu so se zopet odlikovale turške čete, ki so vzele Rusom par važnih postojank. 3. novembra so zopet poskušali sovražniki pridobiti izgubljene postojanke; po sedemkrat zaporedoma so napadle ruske množice; Rusi so trpeli strašne izgube, to je bil edini uspeh. Tudi južno od Stanislavova je poskušal sovražnik svojo srečo v napadanju; naše čete so mu takoj izbile to veselje in ga vrgle nazaj.

Boji na sedmograško-romunski meji. V Karpatih, ob severovzhodni sedmograški meji vlada precejšen mir, ki ga motijo tuintam napadi rusko-romunskih čet. Srditi boji pa se ne prestopajo, bi jejo južno od Braševga, kjer so nemško-avstrijske čete vpadle v Romunijo. — V visokem gorovju se Romuni krčevito branijo, toda zavezniške čete jih trajno potiskajo nazaj in pridobivajo vsak dan nekaj prostora. Sedaj se bližajo mestu Sinaia, letovišču romunskega kralja. Večkrat poskušajo tu Romuni zadržati naše prodiranje s protinapadi, pa so vedno odbiti, le vzhodno od Braševga so potisnili naše malo nazaj. Južno od prelaza Predeal so naši osvojili par važnih višin in ujeli v več bojih 1747 mož, zaplenili 8 topov in 20 strojnih pušk. Tudi v prelazih Szurduk in Rdečega stolpa porivajo zavezniški Romuni v dolino. Na bojišču severovzhodno od Kompolunga je bilo samo na enem delu bojne črte pokopanih 1000 mrtvih Romu-

nov, kar jasno kaže, kako srditi in krvavi boji se bijejo ob teh karpatskih prelazih.

V **Dobruđi** nič posebnih bojev. 3. novembra so avstro-ogrski monitorji napadli donavski otok Dinuga, osvojili in izkrcali na romunski strani Donave nekaj čet, ki so odbile romunske napade in iztrgale sovražniku 2 topa ter 4 municijske vozove. Vsekakor bo to velik strah za Romune, da si naši upajo čez široko Donavo.

BOJI V MACEDONIJI.

Boji ob reki Črni se tudi še nadaljujejo. Bolgarsko-nemške čete so zopet odbile več sovražnih napadov. Sovražna ofenziva ne more naprej, ker so umikajoči se Bolgari razrušili ceste, mostove in železnico, zato si sovražniki s težavo dovajajo strelivo in živež. Sovražne čete, zlasti srbske, imajo silne izgube; na enem mestu so našli Bolgari 500 nepokopanih mrličev.

BOJI NA FRANCOSKEM.

Ob Sommi trajajo dalje naporí Francozov in Angležev, toda posreči se jim le tu in tam, da udro v kak nemški jarek.

Francoska ofenziva pri Verdunu pa je prinesla sovražniku nekoliko uspeha. Kakor smo že zadnjič poročali, so Nemci v srditih bojih izgubili utrdbo Douaumont, vsled tega so bile njih postojanke na utrdbi Vaux zelo ogrožene, ker jih je sovražnik obstreljeval lahko tudi od strani. Nemci so zato prostovoljno razstrelili utrdbo in jo izpraznili. Francozi tega niso opazili in so 2. novembra cel dan streljali na prazno trdnjavo.

Tedenske novice.

Finančni svetnik je postal dr. Anton Janežič, doslej finančni tajnik pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. Novi svetnik se nahaja točasno kot poročnik v vojni službi v Sarajevu.

Nameščeni so gg.: Novomašnik Ivan Kalan za kaplana v Postojni; Josip Hren, novomašnik goriške škofije, za kaplana v Hinjah; novomašnik Fr. Osolnik v Čemšenik; čemšeniški kaplan g. Tom. Tavčar pride kot kaplan k Sv. Jakobu v Ljubljani.

Delo ljubezni. Družba sv. Petra Klaverja za afriške misijone (podružnica Ljubljana, Pred škofijo 8) priporoča »Mašno zvezo za Afriko«. Kot deležni prispevek zadostuje za osebo misijonska miloščina 1 K. Lahko se vpišejo živi ali mrtvi. Ta mašna zveza odpre vsem udeležencem zaklade 300 svetih maš, ki se berejo po namenu udov mašne zveze. — Družba je izdala tudi Klaverjev koledar 1917. En izvod s poštnino vred 36 vin.

Društveno življenje. S. K. S. Z. v Ljubljani je sestavila nov odbor, ki se hoče z vneto lotiti dela, da spravi zopet več življenja med vrste naših katoliških izobraževalnih društev. Razmere sicer še niso ugodne, ker je vojska pozvala večino delavnih članov, a mla-

di fantje izpodraščajo in te treba rešiti ter jih iztrgati gostilni in slabi družbi. Tajništvo S. K. S. Z. v Ljubljani želi urediti seznam vseh društev, zato prosi, da bi mu načelniki, oziroma tajniki posameznih organizacij naznanili čimprej svoje odbore in vodstva odsekov. Enako naj se blagovoli javiti, kdaj bo vsako društvo priredilo svoj občni zbor; po občnem zboru pa naj se obvesti tajništvo S. K. S. Z. v Ljubljani, kako je odbor sestavljen in če so se napravili sklepi občne važnosti. Tudi sklepi sej, če so splošnokoristni in pomembni, naj se javijo centrali.

Ujetniško taborišče na ljubljanskem Gradu je zopet polno razoroženih laških vojakov, ki so jih zadnje dni ujeli naši v kraški bitki.

Potresni sunek. Dne 28. okt. dopoldne je napravil 30 sekund trajajoč potresni sunek v Gornjem gradu na Štaj. precej škode. Ni je skoraj hiše, ki bi ne imela sledu od potresa. Več dimnikov se je sesulo.

Maksimalne cene za vino hočejo uvesti na Kranjskem, toda zdaj so vinogradniki vino povečini že razprodali; poleg tega bi pa bilo napačno, ako bi za podlago vzeli alkoholno vsebino v vinu, kajti dobrina naših vin ne obstoji v moči, marveč v okusu; odločilen je tudi kraj in vrsta trt.

Ošpice so se jele širiti v Tržiču in okolici med mladino. Nekaj otrok je že umrlo.

Drobiž. V kratkem bomo dobili nove železne dvovinarske novce. Tudi papirnate kronce nam obetajo; ne pridejo pa še tako hitro v promet.

Vojaške novice.

Pozdravi. Vsem čitateljem in čitateljicam »Domoljuba« pošiljamo pozdrave s sev. bojišča slovenski topničarji težkega 30.5 cm možnarja: Desetnik Mirko Kovačič iz Ljutomera; predmojster Janež Anton, Tomin; predmojster Jenček Ivan, Strmca; topničarji Ivan Poljanšek, Sp. Idrija; Šinkovec Franc, Ambrus; Mrak Vincenc, fare sorske; Ferlič Anton, Žirovski Vrh; Zlobec Franc, Kazlje. Na zdar! — Lepo se zahvaljujemo fantje 17. pp., 4. poljske stotnije za pošiljanje dragega nam »Domoljuba«. Srčno pozdravljamo vse bralce in bralke »Domoljuba«, posebno na naše domače fante in dekleta: France Podlesnik, Svibno; Peter Burgar, Komenda; Koder Franc, Kokra; Šuštar Jožef, Svibno; Gorjup Franc, Moravče; Alojzij Arko, Ribnica; Alojzij Žagar, Tunjice; Janez Meglič, Lom; poddesetnik Ivan Jak; telefonist Karel Sajovic, Motnik; Alojzij Tepina, Sp. Šiška. — Slovenski fantje, bivajoči na Dunaju v bolnišnici, pošiljamo vsem slovenskim fantom in dekletom ter obenem vsem bralcem »Domoljuba« presrečne pozdrave: Ivan Krakar, Semič; Janko Strnad, Komen, Krás; Jožef Vodopivec, Prvačina, Vipava; Leop. Keržič, Ljubljana; Sardinšek Jakob, Sela pri Ptuj; Alojzij Tram-

puš, Kostanjevica na Krasu; Franc Kovač, Celje; Karel Šeško, pri Ptujju. — Pozdravljamo Vas z visokih tirolskih hribov in strmih pečln. Daleč od doma branimo domovino pred polento, ki hoče zopet in zopet vdreti v lepo Tirolsko. Pozdravljeni bodite vsi Slovenci in Slovenke, ohranite nas v trajnem spominu, ako se ne vrnemo s teh skalnatih hribov, ker smo vedno v nevarnosti. Desetnik Jernej Womberger, Cerklje; Batič Andrej, Logatec; desetnik Logar Franc, Vrhnika; inf. Jerman Vinko, Vodice; Kušar J., Mengeš. — Pošljem srčne pozdrave Vam in vsem bralcem »Domoljuba«! Pozdravljam zlasti žene in dekleta iz naše župnije, ki se tako moško drže v tem vojnem času. Dragi mi »Domoljub«! Vselej sem te vesel, kadar mi prideš v roke, saj sem tvoj naročnik že od začetka, kar si se rodil! Črne Ivan, Zavogljje pri Sostrem, c. kr. lovec pri 8. lovskem bataljonu. — Z visokih tirolskih planin pošiljamo pristrčne pozdrave vsem sorodnikom in znancem slovenski topničarji: Alojzij Gorenjc, Studenec pri Krškem; Matevž Dragan, Zidani most; predmojstra Ivan Krašovic in Anton Kunstelj, oba z Vrhnike; Silvester Bajec, Podraga pri Vipavi; Ivan Kapelj, Nova Sušica; Jožef Zadnikar, Potoče pri Kranju; Fr. Jordan, Raka. — Srčne pozdrave pošiljamo branilci domovine s sneženih tirolskih pečln staršem, ženam, fantom in dekletom in vsem čitateljem »Domoljuba« od oddelka metalcev min: Četovodje: Premrl Mirko, Tomšič Metod, Čampa Jurij, Alojzij Tepina, poddes. Plahutnik Fr., inf. Štefan Tekavčič, Šolar Anton, Brus Alojzij, Brvar Josip, Plešec Jožef, Ravnikar Rudolf, Cvahte Franc, telefonist Sajovic Karel, Šile Franc.

Vsem slovenskim fantom-vojakom nebroj srčnih pozdravov — Jurij Štular.

Začasno oproščanje živinorejcev od vojaške službe. Na predlog poljedelskega ministrstva je odredilo c. in kr. vojno ministrstvo, dogovorno s c. kr. domobranskim ministrstvom: Da se pospešuje živinoreja po zimi, smeta dovoljevati vojaški poveljništvi v Inomstu in Gradcu za svoji okrožji oproščanja vojaške službe v času od 15. oktobra 1916 do dne 15. majnika 1917. 1. Taka oproščanja naj bodo omejena na osebe, ki je neobhodno potrebno za oskrbovanje živine; 2. se smejo odrejati oproščanja le za črnovojnikke letnikov 1865 do 1878 in 3. le za one črnovojnikke, ki ne pripadajo armadi na bojnem polju. Prošnje se naj vlagajo pri okrajnih glavarstvih.

Iz ruskega ujetništva se je oglasil vojak 17. pp. Lovro Zupan, doma iz Naklega pri Kranju. Ujet je bil lani meseca julija, a prva dopisnica je prišla domačim v roke šele letos koncem oktobra.

Za domovino je izkrvavel na južnem bojišču dne 12. oktobra zadet od sovražnikove svinčenke desetnik Fr. Isenovec iz Dolenje vasi pri Polhovem Gradcu. Bojeval se je 17 mesecev na Srbskem, 7 pa na italijanski fronti. Meseca julija je bil odlikovan s srebrno kolajno, ki je pa ni dolgo nosil. Šel je uživati plačilo k Bogu. Mirno počivaj v tuji zemlji!

V tolažbo drugim. Po preteku 20. mesecev je došlo prvo pismo, ki ga je poslal

iz ruskega ujetništva Janez Kalan, doma s Križne gore pri Stari Loki, Naznanja, da je zdrav, da mu je dobro in da je že velikokrat pisal. Domači so ga že objokovali kot mrtvega. Z njim v ujetništvu sta še Anton Potočar in Peter Rozman.

Podpolkovnik Turudija se nahaja ranjen v laškem ujetništvu. Bil je, kakor znano, junaški branitelj goriškega območja ter voditelj dalmatinskih levov.

Najboljši tovariš. Vojni kurat g. Matija Ortner svetuje, naj pošljejo domači svoje angele varihe k vojakom na bojišče. Takole piše: »Če hočem kateremu očetovojaku posebno veliko zaupanja vlit v zdvojeno očetovsko srce, mu rečem tako-le ponoči, ko stoji tam ob žični ograji, prav tiho: »Lej, štiri, pet, sedem otročičev imaš doma; mati, tvoja poštena žena moli s temi nedolžnimi za-te, in vsak izmed njih ima svojega angela variha. Lej, štiri, pet, sedem angelov varihov stoji poleg tebe; ti te varujejo pred kroglo, odvracajo bolezen ter te bodo zopet domov pripeljali.« — Nato pravi mož ves ganjen: »Bog daj! Ako pridem srečno iz ognja, pridem zaradi nedolžnih otročičev.« — Da, skrbce mamice, pridni otroci, pošljite večkrat svoje angele varihe k svojim dragim na bojišče. Boljših prijateljev jim ne morete poslati.

Kje se nahaja oče Andrej Breščak in družina iz vasi Breščina št. 31. (županstvo Kanal — Primorsko)? Ali je v ujetništvu ali begunec? Poizveduje Franc Breščak, c. kr. orožnik, Traste, p. Radovič, Kotor v Dalmaciji.

Zahvala. Iskreno se zahvaljujemo, da nam pošiljate »Domoljuba«, ki ga z velikim veseljem prebiramo tu v daljnih Tirolah. Srčne pozdrave vsem bralcem: Rupnik Ivan, Poslušni Ivan, Karigar J., Pavlovič M., Urlep Karel, vsi v bolnišnici v Trientu.

150letnica. Dne 2. novembra je poteklo 150 let, odkar se je narodil na gradu Radeč na Češkem Josip Vavclav grof Radecki, slavni avstrijski vojskovodja.

Na fronti. Kardinal monakovski pl. Bettinger je bil nedavno na zahodni fronti, kjer je obiskaval dobre bavarske vojake. Izrazil se je prav pohvalno o verskem življenju med njimi. 20krat je imel govor in službo božjo med njimi, pa so se vselej zbrali v ogromnem številu, ne da bi jih kdo silil.

Ruska vojna ladja izgubljena. Vojna ladja »Sevastopol« je zadela pri Helsingforsu na mino in je deloma uničena. Ladja je dolga 168 m, široka 26 m, globoka do brih 8 m. Obsega 23.400 ton. Oborožena je z 52 topovi raznega kalibra.

Podmorski čoln P. 53 se je s svojega potovanja čez Atlantski ocean srečno vrnil domov. Med tem je pa dospela neka nemška podmorska trgovska ladja v ameriške vode.

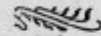
Strojce naredbe so uvedli na Nemškem zoper ruske ujetnike. Čule so se namreč pritožbe o trpljenju naših ujetnikov na Ruskem; nemška vlada se je pritožila, a na pritožbo ni bilo nobenega pojasnila. Zdaj so več odličnejših ruskih častnikov odvedli v posebne tabore in se bo z njimi strojce ravnalo, dokler ruska vlada ne zadovolji nemškim zahtevam. — Tudi

k nam so že došle pritožbe, kako kruto-slabo se godi nekaterim našim ujetnikom na Ruskem.

Romuni imajo urne pate. Pravijo, da se Romun ne da izlepa ujeti, beži pa tako, da ga ni moč dohietiti. Pomeče pa od sebe vse orožje, edino kruha in godala ne. Romuni so baje veliki veseljaki; v vsaki stotnji imajo 10 harmonik ali gosli in enakih instrumentov.

Srbska skrb za ujetnike. Po poročilih zunanjega ministrstva je umrlo v srbskem ujetništvu 35.000—40.000 avstrijskih vojnih ujetnikov. Vseh skupaj je bilo ujetih 63.000.

Nesreča ali ka-li? V Turinu na Laškem se je v tvornici za municijo vnel smodnik. Vsa tovarna se je z vojno blagajno vred razpršila v zrak. Škoda na blagu znaša 59 milijonov lir. Mrtvih je 57, ranjenih pa 117 laških vojakov.

Razne novice.

Nadvojvodinja Čita je pred nekaj dnevi obiskala sedmograške vojaške bolnišnice. Prepovedala je vsak slovesen sprejem. V bolnišnicah je stopila skoro k vsaki postelji ter tolažila uboge ranjence v domačem jeziku. Prinesla je tudi polno daril, in sicer: ure, smodke, tobak, pipe, beleznice, harmonike, ogledala itd. Na postaji Szekely—Udvarhely je naletela visoka gospa na prevoz beguncev, ki jih je tolažila in obdarovala. Ogledala si je tudi kraj, ki je bil opustošen vsled romunskega vpada.

Prepozno. Urad proti vojnemu oderuštvo ustanove na Dunaju, in sicer pod vodstvom odličnega strokovnjaka. Nalogo bo imel zasledovati do zadnje podrobnosti vojno oderuštvo na splošno in posebej.

Ulični napis v Trstu. »Soldatenzeitung« zahteva, naj se v avstrijskem pristaniškem mestu Trstu napravijo ulični napisi v treh jezikih: v nemškem, slovenskem in italijanskem; doslej so vsi samo italijanski. Ako prištejemo k mestu okolico, je med 100 prebivalci 90 Slovencev.

Na črni kozah je umrl v Zagrebu č. g. dr. Valentin Čebušnik. Bolezen si je nakopal v dušnopastirski službi, ko je šel previdet neko sestro usmiljenko. Pokojni je bil star šele 42 let ter bil delaven tudi kot pisatelj.

Umestna odredba. Poveljstva vseh treh bavarskih armadnih zborov so razglasila naslednjo prepoved: »Prireditve šumnega lova ob nedeljah in praznikih, preden je končana dopoldanska služba božja, je prepovedana. Kdor bi se tej naredbi ne pokoril, se mu prisodi zapor do enega leta; v slučaju kakega olajševalnega razloga pa zapor ali denarna kazen v znesku do 1500 mark.«

Da ne bo krivice. Lisli zatrdno sporočajo, da rajni ministrski predsednik Štirki ni bil oženjen; torej ni resnično, da bi bil na skrivaj poročen.

Mleko za Dunaj. Holandska kraljica Viljemina je ustregla prošnji soproge dunajskega župana dr. Weiskirchnerja, ki je prosila, naj bi Holandska priskočila z

mlekom na pomoč Dunaju. Kraljica Viljemina je dovolila, da se pošlje vsak mesec pet vagonov kondenz. mleka na Dunaj; to dovoljenje velja tudi za slučaj, če bi holandska vlada prepovedala izvoz in zaprla meje. Ta naklonjenost je tem večje veljave, ker je na Dunaju po izjavi zdravnikov moralo že več otrok umreti, ker niso dobili dovolj mleka.

Vojni dobavitelj obsojen. Trгоvec in cesarski svetnik O. Šloser iz Lvova, ki je bil že odlikovan s častnim znakom Rdečega križa, je dobavil vojaštvu odeje, čevlje in čepice; toda dajal je slabo blago in zaslužil 69.000 K. Te dni je bil pred dunajskim vojnim sodiščem obsojen na tri leta ječe, na izgubo naslova in odlikovanja.

Zbegane ptice selivke. Poroča se, da se je v južno Nemčijo povrnilo veliko ptic-selivk, zlasti pa lastovk. Vzrok je menda streljanje in gromenje topov ob avstrijsko-italijanski meji, ki jih je preplašilo in zavrnilo. Živalice bodo seveda vsled pomanjkanja hrane in vsled mraza poginile.

Sneg. V južni Nemčiji je padlo veliko snega; zato so imeli zadnji čas precejšen mraz, ponekod že 7 do 9 stopinj.

Sibirija — zasnežena. Po Rusiji je padlo že izredno veliko snega; v Sibiriji je snežena plast debela do poldruhi meter. Kdor je izmed naših tam, bo pač moral vzdihnuti »Nesrečna zima mrazi me...«

Zopet v Ameriki. Nemška podmorska trgovska ladja je zopet srečno dospela v Ameriko. Dne 1. novembra zjutraj se je ustavila v Connecticutu. Pripeljala je s seboj 750 ton barvil, zdravil in kemikalij. Oblasti so izdale ukaz, naj se ravna z ladjo kot s trgovskim parnikom.

Dopisi.

Snežnik. Kljub neugodnim razmeram, ki naš prej tako cvetoče društveno življenje in gibanje ovirajo, smo imeli pri nas dne 29. oktobra dobro obiskan osmi redni občni zbor tukajšnjega slov. kat. izobraževalnega društva »Kviškus«. Iz poročila odhoročnega je razvidno, da se je društveno življenje razvijalo še neprimerno ugodno tako v proseh in napredek njegovih posameznih članov, kakor tudi v materijalni prid po vojski tako bridko prizadetih naših sobratov, za kateri namen je društvo izdelalo do malega 300 K. Kljub pomanjkanju moških agilnih moči se skupnimi močmi ljudi, v katerih je utrjeno globoko notranje versko prepričanje, doseže marsikak uspeh, ki je ljudem v preiskušnjah, v katerih živimo, v tolažbo, a obenem tudi dokaz, da homo mogli po vojski le organizirani prekrizati nakane naših nasprotnikov. Jako pohvalno naj se omeni predlog, ki je izšel iz vrst družtvenikov sanjih, da se na korist v boju padlih članov našega društva privedi cerkvena slovesnost, ob kateri se hočejo družtveniki udeležiti skupnega sv. obhajila. Cerkveno predstojništvo bo idealni želji seveda z veseljem ustreglo; o izvršitvi tega slovesnega čina pa izvedo tudi še naši časopisi.

Iz Rafolč. Zopet so zapeli milotožno naši zvonovi; oglasili so se v slovo pedlemu mladeniču Ferdinandu Petriču. Rojen je bil leta 1895 v Rafolčah. K vojakom je odšel 15. marca 1915. Takoj v pričetku, ko je Italijan napovedal vojsko, je odšel v boj proti verolomnežu, branil dom in cesarja. V dolgi zimski je nakopal bolezen; da je moral iti v bolnišnico, kjer se je zdravil štiri mesece. Dne 12. julija t. l. je pa drugič odšel na bojišče, in sicer najprej v Galicijo, potem pa na italijansko fronto. Kakor poroča vojni kurat, ga je 12. oktobra

zadela sovražnikova krogla. V najlepših letih ga je ločila od njegovih dragih. Vedno je želel, da bi dobil dopust in da bi še enkrat videl svoje domače: mater, sestre in dva brata, a mu ni bilo dano. Za njim je šel v jeseni na bojišče dve leti mlajši brat, s katerim sta se samo enkrat sešla na bojišču. Meseca junija t. l. je bil ujet in se sedaj nahaja v Rusiji. — Ferdinand pa se je preselil iz sedanje zares solzne doline v boljše življenje, kjer ni trpljenja in ne bolečin. Spavaj mirno v tuji zemlji!

Listek

Iz časov čarovnic.

(Črtica iz naše preteklosti.)

Spisal Podgoričan.

(Dalje.)

Po tako dokončani preiskavi se je naslednjega dne izvršila na Rtneku sodba.

Pristanišče v Kavali.

Sodnik si je napravil o vsem dovolj jasno sliko, da ni imel prav nobenih dvomov več o tem in onem.

Škander, Lucija Rotarjeva in Mahnečka! Ti so bili tisti, ki so povzročili vznemirjenje v Dvorski vasi, ki delajo s svojimi vražami pohujšanje!

Ob uri, ko se je imela izvršiti obsodba, so pripeljali biriči jetnike v sodno dvorano v grajskem pritličju. Ako bi bili biriči pustili, bi bila Mahnečka pljunila v Lucijo in ji raztrgala obraz; tako se je pa maščevala z jezikom, kolikor se je mogla.

Škander je pa sikal: »Ta prokleta coprnica!«

Slavno občinstvo s »purg« in gradu, ki je prišlo k sodbi »ferbec past«, je imelo dovolj zabave. Tako postreženo jim že dolgo ni bilo. Zlasti ženske s purge so natezale ušesa, dasi so povečjem že vedele od svojih mož, za kaj gre. Toda človek nikdar tako natančno ne ve, ako sam vsega ne vidi in ne sliši.

Naposled prideta v dvorano sodnik in pisar. Vse utihne. Občinstvo radovedno, kaka bo sodba, obtoženci pa v strahu pred njo. Vsak izmed njih je bil prepričan, da gre lahko naravnost v nebesa.

»Iudex ordinarius« (sodnik) prične med splošnim pričakovanjem. Pove za vsakega posebej, kakšnega zločina je bil obdolžen in kakšen pregrešek se mu je dokazal. Škander! Za tega je bilo vsakemu jasno, da zasluži nekaj za svoj greh. Četudi je bila Lucija Rotarjeva čaravnica — seveda pravi sedaj gospoda, da ni čaravnica — bi si sam ne smel deliti pravice; za to je postavljena gosposka! Babič, Muhič in Mahne so res razgrajali, ali ko bi vsakega razgrajaja zaprli, tedaj bi bilo vse pre malo kejh in zaporov. Da so zaverovani v čaravnice in čarovnije! Ej, koliko je še takih! Pod rtnesko gosposko bi najbrž ne bilo nobenega, ki bi ne verjel, ako bi si upal po pravici povedati. Najbrž so bili v gradu samem, vsaj na »purgi«, vsi taki, ki so kaj dali na coprnijo. Pa naj bi zaradi te vere Muhič, Mahne in Babič sedeli! Kje je po-

tem pravica! Oh, in te ničaste ženske! Ali je bilo vredno imeti z njimi le nekaj trenutkov opravka zaradi tiste cunjice in njenih skrivnosti. Seveda so bile nespametne, ker niso znale slutiti in so se izdale. Zato je po pameti slavnega občinstva bila obsodba, ki jo je izrekel cesarški sodnik kruja, naravnost strašanska, in za to občinstvo, pa naj je tudi samo prebivalo v obližu gosposke, naravnost nerazumljiva.

Sodnik je s slovesnim glasom izrekel sledečo sodbo, katero je imel že napisano:

»Po božji postavi in cesarskih zakonih se Jožef Škander spozna krivim nasilstva, ker sam pripozna, da je Lucijo Rotarjevo, z namenom usmrtiti jo, vrgel po tleh; veruje tudi v čaravnice.«

Mahne, Muhič in Babič tudi ne tajé, da verujejo v čaravnice in so javno grešili proti božjim zapovedim, ki so tudi cesarske, ker so obdolžili žensko čarovništva ter da je naredila točo.

Lucija Rotarjeva in pa žena Matevža

Mahneta sta pa s svojo vražo, ker sta obe sili del moškega oblačila z moškimi lasmi na drevo s posebnim namenom, povzročili javno pohujšanje in Dvorski vasi, kar tudi sami v vseh podrobnostih priznavata, vsekako žalili Boga. Grešili sta proti božjim postavam, povzročili javno pohujšanje ter sta s tem kalili javni red in mir, ki nam je zapovedan po božjih in cesarskih postavah.

Zaradi teh grdih pregreškov in hudo delstev se obsodijo drugim v svarilo, in sicer je Jožef Škander obsojen v ječo sedmih tednov.

Lucija Rotarjeva in žena Matevža Mahneta, ki sta uganjali grdo vražo, bosta tri nedelje zapored med sv. mašo klečali pred grajsko cerkvijo sv. Jurija na Rtneku ter držali v levici gorečo svečo, v desnici pa »bridko martro«.

Mahne, Muhič in Babič, ki so vdani praznoverju, bodo pa stali eno nedeljo med sv. mašo v cerkvi, držeč ves čas gorečo svečo v roki.

Dokler te kazni — »ad terrorem aliorum« — (v svarilo drugim) ne prestoje, se obdrže v lahkem zaporu na Rtneku, da se na katerikoli način ne odtegnejo »roki pravice«.

Dano na Rtneski grajščini, dne 4. julija 1733.

Jurij Križnar,
iudex ordinarius.

Janež Krstnik Končnik,
pisar sodnije.

»Tri nedelje bom klečala pred cerkvijo,« ponovi Mahnečka in nadaljuje raztogočena proti Luciji: »Pa bodo vsi ljudje vame zijali zaradi tebe. In svečo bom držala v roki in »bridko martro«, kakor velika grešnica. In kaj si bodo ljudje mislili o meni! Huj! In vse to si mi ti naredila! Kar oči ti bom izpraskala!«

Sodnik zamahne z roko in biriči odvedejo obsojence.

Tudi slavno občinstvo se je razšlo, in sicer tiho, ker se ni nihče upal godrnjati vpricho svoje gosposke. Ogrinka se je vgriznila v jezik od krvi, da ji ni ušla z jezička beseda, o kateri se je o pravem času domislila, da je bolje, ako je ne izgovori.

Sodnik pa svojega dela s končno razsodbo še ni smatral dovršenega. Kot izkušen mož je vedel, da sama kazen ne bo vzgojila ljudi in da s samo kaznijo ne doseže namena, ki bi ga bil rad dosegel. Gorečnosti mu sicer ni manjkalo, toda čutil je, da nima tištega vpliva na ljudi, da bi mogel zatrei vražarstvo in praznoverje. Zavedal se je ponoinoma, da je njegov stik z ljudmi prerahel, ker je samo slučajen, in tudi da nima potrebne veljave, da bi njegovim besedam verjeli. Pisarju naroči, da mu prepíše zapisnik, sam pa napiše pismo nadžupniku dobrepolskemu, čigar oblast je takrat segala tudi v cerkvico sv. Jurija na Rtneku.

V dolgem, zanimivem pismu popisuje, koliko vražarstva je še med ljudmi, da pa sodišča s svojim kaznovanjem nimajo nobene vidnega uspeha. Prosi, da tudi duhovščina sodeluje v cerkvi. Opisuje slučaj, ki ga je pravkar obravnaval in ki o njem prilaga zapisnik obravnave; da prečisti nadžupnik na tem slučaju vidi, kako potrebno

je, da vsi tisti, ki hočejo vzdigniti ljudstvo iz nevednosti in zmot, vsak v svojem delokrogu vse store, da se zlo iztrebi. Prosi, da pride archiparochus sam opravljat sveto mašo na Rtnek, ali pa »delegira« katerega svojih kaplanov, ki bodo v pridigi dopovedali ljudem, kako grešne so vraže in kako nespametne tudi, kakor se je videlo v tem slučaju. Končno se priporoča v pismu, naj bi se ga spomnil pri sv. maši in bi ga priporočil Sv. Duhu, da bi mu dal pravo razsvetljenje zlasti takrat, ko vodi obravnave in izreka sodbe o stvarih, ki se dotikajo naše sv. vere.

Ko je parkrat prečital koncept pisma in popravil malenkosti, ga prepíše in pismo zapečati. Tudi pisar je bil kmalu gotov, in še tisti dan je nesel purgar Obrstar v Dobropolje pisanje »rtneske rihte«.

(Dalje.)

Rožmarin zaliva, upa...

Ne odneha; le zaliva
skrbno rožmarin,

in srce si z upom polni,
da se vrne ljubi sin.

Ko odhajal, mati v solzah
naredila mu je križ:

Bog te čuvaj, dragi sinko,
da se kdaj ne izgubiš!

Zate bom noči prečula,
in molila zate dni;

rožmarin bom zasadila,
ki naj up mi okrepi.

Lučka bo pred Njo gorela,
ki mi lajša vso boleost,

vse bom srčno prebolela,
če bo čista Tvoja vest.

In odšel je sinko zlati
šel junak v krvavi boj,

je s slovenskimi sobrati
se boril za narod svoj.

Mati pismo je pisala
in prosila je gorkó,

naj jo s črko vsaj obiše,
da ne bo solzno okó.

»Rožmarin ima zelenje,
ki mi znači upanje;

skoro čutim v njem življenje,
Ti se vrneš skoraj že.«

Toda sinko v dalji umira,
pisma, mati, ni več bral.

Rožmarin že tudi hira:
sinko v boju tam je pal.

Krije ga že zemlja hladna,
med tovarši mirno spi.

Kaj žaluješ mati jedna?
Saj se gori veseli!

Gorenjka M. J.

Slike in črtice z bojišč.

Na visokih gorah.

Kakor sem jaz včasih komaj čakal, da sem dobil v roke »Domoljub« in prebral dopise, ki so jih poslali vojaki z bojišča, tako tudi upam, da bo zanimalo vsakega cenj. bralca, kakšno je

življenje mladih Janezov na visokih gorah.

Ko smo marširali tri dni iz T., smo vsi zmučeni dospeli v borno vas. Vsi veseli smo odložili opravo, meneč, da smo na cilju. In res smo ves dan prebili v vasi. Vaščani so bili jako gostoljubni. Posebno kostanja smo imeli dovolj. Zvečer pa je na vseh koncih plačal ogenj; pri vsakem so sedeli Janezi ter pekli kostanj. Po gostiji smo šli počivat. — V zgodnji jutranji uri pa je prišlo povelje, da treba zopet vzeti pot pod noge. Ne bom opisoval dogodkov med maršem, samo to naj omenim, da se je vsak žalostno oziral proti vrhu, želeč, oh, da bi bili že gori! Ko smo končno dospeli na vrh, smo si uredili najprej stanovanje. V ta namen smo se poslužili koč, kamor je preje zaganjal planšar govedo. Streha menda že precej dolgo ni videla tesarja, prav tako stene. Toda na vse to se nismo dosti ozirali, ampak vsak si je hitro nanosil dračja, kamor je položil izmučene Adamove kosti.

Ko smo zjutraj vstali, smo se začudeno ozirali po sivih skalah, ki so bile deloma že s snegom pokrite. Nekaterim je koj padlo v glavo, da bi se tu dobilo tudi kaj za pod zobe.

In res, takoj so se odpravili trije Janezi na lov. Popoldne so prinesli lepega gamsa. Urno smo mu slekli zimski kožuh, ga pribili na našo vilo »Micko« v svarilo drugim, da še marsikoga čaka enaka usoda.

Nekaj časa smo bili prav zadovoljni; toda kmalu na to so začele padati debele snežinke, in snega je padlo skoro pol metra, obenem je pa pritisnil mraz, ki ga dosedaj še nismo dosti poskusili.

Toda, kmalu smo dobili dobro obrambo, namreč »Gašperja«, ki ima vsak večer dosti družbe. Ko se takole posedemo okrog »Gašperja«, vedno zori kakšna domača.

Ker je sedaj noč že precej daljša kot dan, boste radovedno vprašali: Ali so Janezi vedno v temi? Nikakor. Sila kola lomí, in tako smo tudi v naši družbi izteknili svečarja. Pa ne izdeluje sveč iz voska, ampak kar iz smole. In tako je vsak večer naša dvorana čarobno razsvetljena.

Takole žive mladi Janezi. Pogosto se spominjajo lepih, preteklih časov. Iskreno žele skorajšnje vrnitve v domači krog in pošiljajo vsem bralcem Iskrene pozdrave: Eno! prost. Kapuš Ivan, Kamnagorica. Pešči: Knavs Ludvik, Mali Log; Jamšek Alojzij, Rateče; Turšič Jos., Velike Lašče; Korbar Viktor, Hraštnik; Zajc Ignac, Češnjice; Žagar Mihael, Vinica; Volf Franc, Dragatuš; Kuhelj Anton, Bukovca; Juteršek Alojzij, Dob pri Domžalah; Vajde Franc, Podsmrežje; Juvan Anton, Količevo; Jeras Janez, Repnje; Znidar And., Sp. Brnik; Jerič Štefan, Sv. Florjan pod Buč; Zore Ivan, Gulče; Košem Alojzij, Dob pri Domžalah; Zibelnik Jože, Notr. Gorice.

Zgodovina slovenskega vojaka v malih potezah.

Vojak Andrej Tavčar sporoča iz za-
rebske bolnišnice svojemu bratu Matiju
Tavčar (Žetline v poljanski fari nad Škofjo
Loko) zanimive podatke o svojem vojnem
življenju:

Dragi brat! V tem pismu ti mislim ne-
koliko bolj natanko opisati, kakšno življe-
nje sem imel, odkar se nisva videla. Ko
sem prišel 15. septembra 1915 drugič
na fronto na Krn, sem veliko prestal. Hudo
je bilo posebno zaradi snega, ki se ga je
nateplo 5 do 7 metrov samo na sebi. Šest
mesecev sem bil v taki zimi, da si je ne
želim več. Lahko si misliš, kako je življe-
nje v takih okoliščinah. Od tam sem šel v
Bovec; tam smo se pa bili, pa zato ni bilo
kaj fletno. Nato so nas poslali v Tirole, ko
je bila naša ofenziva. Seveda je bilo tudi
tukaj hudo zame. Tam smo ostali dva me-
seca, nakar so nas premestili v Galicijo.
Trikrat smo napadali sovražnika in bili v
hudem ognju. Po dveh mesecih smo bili
vnovič prestavljeni na italijansko fronto, da
smo šli nač polentarja pri Gorici, potem pa
na Krasu. Tu je bilo pa še najhujše, tako
da se ne da misliti, kaj še zapisati. V
teh bojih sem bil ranjen. Hvala Bogu, da
me je rešil še živega iz takega ognja, kot
je bil tamkaj na Krasu. Prav nič več ni-
sem mislil, da bom še zrl ta svet, a Bog in
ljuba Mati božja sta me zaenkrat še rešila
smrti. Ranjen sem bil v levo nogo, ki mi
jo je prevrtala sovražnikova svinčenka dne
11. oktobra. Zdaj se zdravim v Zagrebu;
rana se mi dobro celi.

Ko czdrāvim, grem zopet nad po-
lentarja, da mu vrnem svinčenko, ker vem,
da mu jih že zelo manjka. Končam to sla-
bo pisanje, ker veš, da leže ni priložno pi-
sati.

Zdaj Te iskreno pozdravim, pa tudi
vse domače iz javorske občine, zlasti še iz
naše vasice Žetline. Na veselo svidenje. Z
Bogom in zdravi ostanite!

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:**

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Prstnina. Župani morajo dajati na-
tančne izkaze, koliko je žita, krompirja ali
živine v občini. Popišejo seveda vse one,

kateri kaj imajo; na one pa, kateri bodo
doma potrebovali hrane, pa je niso sami
pr-delali, pa večkrat pozabijo. Le malo-
kje se je natančno določilo, koliko bodo
domačini, ki niso nič ali premalo krompir-
ja pridelali, čez zimo porabili. Bati se je,
da bo šlo potem preveč krompirja iz ob-
čine in bodo domačini pomanjkanje trpeli.
Naj se torej povsod vsa domača potreba
vpoštevava.

Ker je letos pri nas in v Nemčiji malo
krompirja, so začeli ljudje precej bolj pe-
so uživati. Rdeča pesa je bila že popred
znana kot prav dobra solata. Zdaj so po-
skusili peso kuhati kot prikuho, da se bolj
krompir varuje. Poročila pripovedujejo,
da so poskusi prav dobro izpadli. Tudi ze-
leno pesno perje je dobra prikuha. Za nas
je pesno perje letos že minilo, ker je pesa
že davno pospravljena. — Cena pese zelo
naglo raste. Na Nemškem plačujejo 4,8 do
5,20 mark za 1 q pese; za belo korenje
10,40 mark, to je po našem denarju do 13
kron; za kolerabo 6,50 do 6,80 mark. Ko-
lerabo nameravajo porabiti izključno za
človeško hrano in so ji določili nizke naj-
višje cene. Trgovci se boje kupovati, ker
utegne vlada vso kolerabo zaseči.

Sir je postal redkost in se ga že težko
dobi. Že poprej se je pri nas izdelalo prav
malo sira. Kar smo mi porabili, je prišlo
večinoma s Tirolske in Predarlške. Zdaj je
vojno vodstvo prepovedalo izvoz sira s
Tirolske, ker ga vojaštvo samo potrebuje.
Povsod pa, kjer se še izdeluje, morajo mle-
ko posneti, ker je za maslo velika zadrega.

**Vojna uprava in kupčija s prešiči na
Ogrskem.** Tudi na Ogrskem so pričeli hujše
pritiskati na kmete in veleposestnike za-
radi prešičev. Popred je bilo bolj po do-
mače. Kupec je prišel k hiši. Domenila sta
se z gospodarjem takoj zaradi najvišjih
cen. Med štirimi očmi sta pa barantala,
koliko se bo še doplačalo razlike. To je
bila glavna kupčija. Prešiči so stali na ta
način 6—8 K 1 kg. Živinozdravnik je dal
dovoljenje za izvoz in prešiči so se odpe-
ljali. Zdaj je prišla zapoved, da se ne smejo
prešiči izvažati, če ni dovolilo domače
ogrsko in še vojno ministristvo. Pri doma-
čem ministru se še dobi dovoljenje, toda
pri vojnem je pa težko. Ko kak posestnik
vloži prošnjo za izvoz prešičev, se izda, da
jih ima in mu vse za vojno rekvirirajo. Ta-
ko je prišla vojna uprava do debelih pre-
šičev po najvišji ceni, posestniki so pa iz-
gubili svoje lepo doplačilo. Sicer bodo to
malenkost lahko prenesli, ker so že več
milijard zaslužili.

V Bosni dosti mesa. V Bosni je vlada
odpravila brezmesne dneve. Spomladi je
bila goveja živina doli že po 6 K 1 kg. Ker
se zdaj veliko manj mesa porabi, je padla
cena živine na 1.80—3 K 1 kg žive teže.
Seveda nimajo one bosanske buše, ki se
prodajajo po 3 K, iste vrednosti, kakor na-
ši voli. Dunajčani se čez to odpravo brez-
mesnih dni zelo hudujejo. Gori je boljše

meso po 11 K 1 kg. Pravijo, naj bi se raje
cena živini v Bosni malo povišala in živina
poslala na Dunaj, da bi imeli vsaj potrebno
meso.

Petrolej. Kar čudno je, kar se zdaj s
petrolejem godi. Kakor znano, se dobiva
pri nas petrolej v Galiciji in Bukovini. V
zemljo vrtajo velike luknje; če zadene is-
kalec na pravi vrelec, je precej milijonar.
Iz zvrtnane luknje priteče neočiščen petro-
lej ali nafta, ki se izroči čistilnici. Leta
1908. je veljalo 100 kg nafte 70 vin. Podjet-
niki so delali z izgubo. Takrat je napravila
država čistilnico v Drohobiču in kupovala
olje od drugih podjetij, da bi tako prišel
počasi red v to važno gospodarstvo. Leta
1910 je bila cena 3,02 K; 1911 pa 3,46 K;
1912 že 5,05 K; 1913 celo 9,04 K. Že tak-
rat so čistilnice delile dividende po 8 do
10%. Začetkom junija t. l. je bila cena 10
kron, julija 19 K, zdaj pa se plača za 100
kilogramov nafte 32 K, veliko več, kakor
za očiščeni petrolej pred vojsko. Podjetni-
ki imajo čez 30% dobička, ko so vsi stro-
ški pokriti. Vlada je lani le zahtevala, naj
se da za njeno čistilnico olje malo ceneje.
Avgusta 1915 je izjavila, da zaseže vse pro-
izvajanje petroleja. Beseda je ostala na pa-
pirju. Špekulanti so še nadalje določali ce-
ne in vse prosto prodajali. Zdi se, kakor
bi se bali onih bogatinov, ki so iz ljudstva
toliko milijonov spravili. Morebiti bodo
zdaj kaj padle cene petroleju, ko so Bol-
gari in Nemci zasegli 20.000 vagonov ro-
munskega petroleja. Romuni so nabirali v
velikih zalogah bencin in petrolej za naše
sovražnike. V naglem begu so le eno sa-
mo shrambo zažgali, vse druge so Nemci
in Bolgari nepoškodovane dobili.

**Žitna kupčija med Ameriko in Angle-
ško** se čudno razvija. Angleži vidijo v pro-
sti trgovini svojo glavno moč, ki jim je pri-
nesla vodstvo na morju in neizmerno bo-
gastvo. Toda vlada se vendar boji, da bi
utegnilo letos žita zmanjkati in je začela
sama na tihem kupovati. Gotovo ima zdaj
nekaj stotisoč vagonov pšenice v svojih
skladiščih. To je pa prestrašilo trgovce.
Cene v Ameriki so vedno višje in bati se
je, da bo tam zmanjkalo blaga. Če kupi tr-
govec po visoki ceni pšenico v Ameri-
ki, vrže vlada prav lahko ravno takrat svojo
pšenico na trg in tako uniči trgovca. Kljub
ljubezni do proste trgovine je skušala vlada
dobiti povodce žitne trgovine v svoje roke.
Zdaj je sklicala posebno komisijo v Lon-
don, katere so se udeležili tudi Francozi
in Lahji, da bi tako skupno poskrbeli za
potrebni živež. Ta komisija je seveda na-
pravila važne sklepe in skušala kupiti po-
trebno žito. V Avstraliji so še precej po-
srčji kupili 50.000 vagonov. Pa kaj je ta
množina za toliko ust? Morali so poskusiti
v Ameriki. Mislili so, da bodo s svojo ve-
liko veljavo pritisnili na Amerikance in
žito poceni kupili. Zgodilo se je ravno na-
sprotno. Amerikanci so jim podražili pše-
nico za 2 K pri 100 kg. Zdaj stane v Ame-
riki 1 bušel, to je 25'4 kg, torej naš mernik,
2 dolarja, čez 10 K naše veljave! Jasno je
tudi, da do prihodnje žetve ne bo mogoče
v Ameriki vsega žita dobiti.

Draginja v Ameriki. V Ameriki je pa
napravila ta draginja žita neznosno raz-
mere. Amerikancu je dolar vse. Če se pla-
ča, je vse naprodaj. Tako so tudi žito v

škodo prodali, da je zdaj v nevarnosti prehrana ljudstva. Na tej draginji trpe v Ameriki vsi ljudje. 1 mernik pšenice v Ameriki 10 K! Z žitom se je vse drugo podražilo; reveži, posebno delavci komaj dihaajo. Kaj jim pomaga, če so bogatini zaslužili milijarde, ko pa sami izhajati ne morejo. Vlada je že prav resno mislila, da bi prepovedala izvoz žita, pa se boji Angležev in lastnih bogatinov. — Na Angleškem stane zdaj 100 kg pšenice čez 50 K.

Ameriške krave. Amerikanci se ponajajo, da imajo najboljše krave na svetu. Neka krava da letno 17.557 funtov ali 8951 litrov mleka, iz katerega se je napravilo 533,45 kg masla. Če računamo zdaj naše cene, je bilo le maslo v enem letu vredno 5334 K 50 vin. Krava je bila v osmem letu in je imela 5 telet. V petih letih se je namolzlo 64.253 funtov mleka t. j. 29.271 litrov, iz katerega se je naredilo 2010'31 kg masla, ki bi bilo danes vredno 20.103 K 10 v. Druge krave imajo do 5000 litrov mleka, toda mleko nima toliko toščice. — Kaj pa pojé taka krava, bodo vprašali bralci. Ko je najbolj molzla, je pojedla vrstnica te krave v 69 dneh, v katerih je dala 1861 l mleka in 189.61 kg masla: 309 angl. funtov (1 funt 454 g) turščice v kerzih, 155 funtov moke bombaževih tropin, 187 funtov grm moke, 241 funtov otrobov, 4468 f. zelene koruzne slame in 163 f. suhe lucerne. Tudi mi se bomo morali za mlečnost krav bolj brigati in jih bolje krmiti, če bomo hoteli imeti kaj več užitka od njih.

Razno. V Franciji se boje, da bo žita znanprej še bolj manjkalo. Zbornica poslancev je sklenila, da bo dala vlada prihodnje leto za vsakih 100 l pšeničnega pridelka 3 F nagrade. Če pridelka 1000 l pšenice — 33 mernikov, bo dobil 30 F nagrade. Obljubila je tudi za vsaki ha rodovitnega sveta, ki je letos neobdelan, 20 F nagrade, če se letos obdela. To nagrado dobe lahko tudi Švicarji, ki so na Francoskem naseljeni. To nam priča, koliko sveta je na Francoskem neobdelanega in kako hudo mora biti pomanjkanje delavcev.

Vojaška uprava je na Tirolskem določila najvišje cene za vino. Za 100 litrov navadnega namiznega vina se sme plačati največ 80 K, za druga vina nekaj čez, za najboljše 125 K.

Promet s prešiči.

Ker se glede novega prometa s prešiči širijo razne neutemeljene govorice, je naše uredništvo poizvedelo na pristojnem mestu sledeče:

C. kr. deželna vlada ne namerava izdati naredbe, po kateri bi se zasegli vsi prešiči na Kranjskem. Dosedaj je izdala c. kr. deželna vlada ukaz, s katerim se je podelila deželnemu mestu za nabavo klavne živine izključna pravica nakupovanja prešičev na Kranjskem. Temu pristojna sedaj v okvirju cesarske naredbe glede preskrbljevanja prebivalstva s potrebnimi živili tudi pravica rekvizicije prešičev za zakol, katero pravico pa je izvrševati samo v slučaju, da deželno mesto kljub popolnemu pokritju lastne potrebščine prešičjerejev ne more dobiti potom spozumnega nakupa zadostno blaga.

Prešičjerejci smejo torej slej ko prej sami klati prešiče za svojo lastno domačo potrebo in obdržé v vsakem slučaju za rejo potrebno število prešičev.

Onim občinam, ki za pokritje potrebščine na masti nimajo zadosti domačih prešičev, bo odkazala c. kr. deželna vlada potom deželnega mesta potrebno število prešičev, katero število se bo izračunalo na podstavu, da mora na vsako osebo, ki nima zadosti masti lastnega pridelka, odpasti vsaj 6 kg na leto. Pri izračunanju potrebne količine masti se bodo vpoštevali tudi delavci-dinarji, ki jih poljedelci najamejo in jim dajejo hrano.

Predvsem se mora torej lastna potrebščina prešičjerejev pokriti. Deželno mesto se mora pri nakupovanju držati natančno vladnih predpisov s tam določenimi odtegljaji po budimpeštanskem načinu.

Po nekod se sliši, da so ljudje, zbegani vsled napačnih govoric, začeli kar neizpitane prešiče klati. To je jako napačno. Potreba masti bo tako velika, da se morajo po možnosti vsi prešiči čim najbolj izpitati. Vsake prežgodaj zaklane živali je škoda.

Za naše gospodinje.

Milo se naredi. Na 2 kili loja vzemi pol kile jedkega natrona ali milnega kamna, ki se dobi v drogeriji. Namesto loja so dobri tudi kakršnikoli mastni odpadki, tudi mast, ki plava na vrhu pomij zlasti po kantineh in drugih velikih obratih. V deževnem vremenu si nastrezi deževnice. Na 2 kili loja in pol kile jedkega natrona je treba vliti šest in pol litra deževnice. To pristavi na ogenj. Kotel se sme naliti samo do polovice. Mešaj, dokler ne zavre; potem kuhaj še dve uri in mešaj pridno, da ne gre čez. Ako bi pa hotelo kipeti, prilij kar je še ostalo vode. Ko se je kuhalo dve uri, primešaj še soli, in sicer na tri litre maščobe desetnikile kile soli; končno mešaj še par minut. Ko pride sol v zmes, se vzdigne milna gošča in plava na površju luga. Poberi goščo v plitve posode in pusti tam do drugega dne. Nato razreži strjeno milo in ga deni na zračen kraj, da se posuši.

Kaša z mesom. Podkajeno ali presno svinjino razreži na kosce. Kašo opari po potrebi, kuhaj deset minut, odlij vodo, zalij in deni meso noter. Kuhaj, dokler ni godno. Še boljši kakor prosena je ajdova kaša.

Zelenjadna zmes. Skuhaj gomolj zelene, par krompirjev, pest suhega ali svežega graha, pest suhega fižola ali stročja, par peteršiljevih korenin, štiri koréne, malo špargeljna, zelja, cvetnega zelja, ohrovt in glavico repe. Kar je bolj velikega, razreži na kosce, in kar je bolj trdega, pristavi prej. Ko je kuhano, napravi blede prežganje, nareži vanj peteršilja in čebule, zalij s kislim mlekom ali s smetano in prekuhaj na tem zelenjavo. Je jako okusna in močna jed.

Tedenska pratika.

Petek, 10. novembra: Sv. Andrej Avelinski († 1608). — Sv. Trifon, muč.

Sobota, 11. novembra: Sv. Martin, škof. († 400.) — Sv. Mena, muč.

Nedelja, 22. pob'nikošna, 12. novembra: Evang. »Dajte cesarju kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega«. — Praznuje se god sv. mučenca Martina, pa-peža. († 655.)

Ponedeljek, 13. novembra: Sv. Stanislav Kostka. († 1568.) — Sv. Didak, spozn.

Torek, 14. novembra: Sv. Jozafat, škof. — Sv. Serapion, škof.

Sreda, 15. novembra: Sv. Jedert. († 1302.) — Sv. Leopold, sp. († 1136.)

Četrtek, 16. novembra: Sv. Edmund, škof. († 1242.) — Sv. Otmar.

Solnce vzhaja ob 7. uri 11 minut, zahaja ob 4. uri 21 minut.

Luna: Zadnji krajec 17. nov. ob 11. uri zvečer.

Sv. Stanislav Kostka,

† 1568.

Ta angel v človeški podobi je bil rojen na gradu Kostkovo na Poljskem kot sin odlično plemenitih staršev. Za igre in lepe obleke mladeniču ni bilo nikdar mar; pač pa se je rad učil, veselja in oddiha je iskal v molitvi. Bil je tako nebeškočist, da ga je že količkaj dvoumna beseda vznemirila in se je včasih pri tem celo onesvestil.

Tri leta je hodil blagi mladenič v šolo na Dunaju kot gojenec jezuitov. Stanoval je pa v neki zasebni hiši, kjer je zaradi svoje pobožnosti moral preslišati marsikatero grenko. Še celo njegov brat, ki se mu Stankotovo življenje ni zdelo »stanu primerno«, ga je trdo imel. Toda Stanislav je storil prejkoslej to, kar je bilo Bogu všeč, ne da bi se zmenil za sodbo ljudi. Vsak dan je molil rožni venec, bil pri dveh svetih mašah, in večkrat je prejel z gorečo pobožnostjo in v nemo sv. obhajilo. Prav posebno je častil sv. Barbaro, ker je bral, da tisti ne bo umrl brez sv. zakramentov, ki se njeni priprošnji pogosto priporoča. Nebeško Kraljico je imenoval svojo mater; prav po otroško se ji je priporočal ter prosil vsak dan za njen blagoslov.

V hudi bolezní meseca decembra leta 1566. bi bil Stanislav rad prejel sv. zakramente; toda njegov luteranski gospodar ni bil zadovoljen, da bi prišel duhovnik z Najsvetejšim v njegovo hišo. Tudi njegov brat se ni upal nadlegovati trdosrčnega gospodarja ter je potolažil Stanislava, da ni nobene nevarnosti. Tako zapuščen se obrne Stanislav po priprošnji sv. Barbare k Bogu. Kanonik dr. Bilinski, ki je šest noči čul pri njegovi bolniški postelji, je bil priča nenavadnega prizora. »Stanislav je naenkrat,« tako pripoveduje Bilinski, »s tresočim glasom zaklical: Poklekните, poklekните. Glejte, tam prihaja v sobo sv. Barbara, spremnjana od dveh angelov, ki mi prinaša sv. obhajilo. Ko mladenič to izgovori, se vzravna, poklekne, govori trikrat: Gospod nisem vreden... odpre usta in položi jezik na ustnice. Vse to je storil z največjo ganjenostjo in pobožnostjo. Kar se mene tiče, sem bil kar osupnjen.«

To pripovedovanje je potrdil tudi brat Pavel. Da je sv. Stanislav iz rok sv. Barbare prejel sv. obhajilo, je jasno in odločno izpovedal pozneje kot novinec v jezuitskem samostanu v Rimu, in sicer takratnemu prijatelju in tovarišu, poznejšemu jezuitu Štefanu Avgustu.

Tudi to se potrjuje, da se mu je, takoj nato prikazala Mati božja z nebeškim Detetom, ki ga je smel nedolžni mladenič poljubiti. Kmalu potem je vstopil v družbo Jezusovo — v Rimu. Tu je živel sveti mladenič kakor nedolžni spokornik. Toda že čez 10 mesecev ga je napadla nevarna mrzlica. Umril je, kakor je sam želel, 15. avgusta ter dosegel, da se je udeležil kronanja Marijinega v nebesih.

Za razvedrilo.

Strah. Gospa proti novi kuharici: Za božjo voljo, ali zrezek se ni gotov? Slednjica ga boste še pražili noter do brezmesnega dne.

Napol ubogal. Zdravnik: »No, gospod Lakotnik, ali ste se ravnali po receptu: Vsak dan tri kroglice, naio pa požirek konjaka?« — Lakotnik: »Gospod doktor, pri kroglicah imam pač teden dni zaostanka; toda pri konjaku sem pa vsaj tri dni naprej.«

Iz tega bo še nekaj. Stara mati da otročju jabolko. Hotela ga opomniti, naj bi se dostojno zahvalil, prišavi: »No, kako se reče?« Deček se odreže: »Prosim še eno!...«

Slaba pohvala. Mestni bogataš vpraša svojo hčerko: »Anica, kaj želiš, da ti kupim za god?« — »Lep klavir!« ugame deklica. — »In teli Janko? Kaj naj ti kupim?« — »Prosim za avtomobil, da se bom lahko takoj odpeljal, ko bo začela Anica igrati na klavir.«

Nagrobni napis. Prof. Alban Stolz si je sam sestavil napis na svoj grobni spomenik. Glasi se: »Bralec! Če si tako sročen, da si katoliški kristjan, tedaj moli en Očenaš in angelovo češčenje v zahvalo za to in pa v tolažbo moji revni duši.«

Listnica uredništva. Gospodu V. D. v Stari-vasi. O ptičku, ki si je s tatvino in goljufijo pomagal in šel nadaljevat svojo obrt, kakor pravite, v Poljansko dolino, bo gotovo proizvedovalo orožništvo. Če pride stvar pred sodišče, bi o tem že mogli poročati, zdaj pa ne kaže.

Dopisniku iz Olševka pri Ložu: Pismo Vašega sina, ki je v ruskem ujetništvu, smo bili uvrstili med vojaške novice v zadnji številki, tam, kjer najdete bel prostor.

Dopisnikom — pošiljateljem pesmic ne moremo vsem ustreci, ker bi bilo treba »sumtvore« le preveč prevreči, za kar pa nimamo časa. Nekateri nam pošiljajo stvari, ki so bile v »Domoljubu« in drugih časopisih že natisnjene.

K. na Vicu. Če dela prodajalna izjeme, se morate pritožiti na pristojnem mestu. Kruh je za vse, ne le za gotove člane.

S seboj vzeli je mogoče Fellerjev bol lajšajoči, osvobodilni menfolov črtnik zoper migreno z znamko »Elza«, ki stane samo 1 K in se brani v leseni puščici. Poljski delavci, hribolazci itd. ga uporabljajo zoper migreno, glavobol, vsled prijet-

nega duha učinkuje oživljajoče in brani žuželkam. Pri pikih žuželk odstranja trganje v koži, zabranja orodečine in zatečenje kože. Rabi se ga dolgo časa in stane samo 1 K. Ti mnogo tisočkrat preizkušeni izdelki se naročajo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr 16 (Hrvatska). Zaboječnik in poštnina zastoj! To si prihranite, če naročite gornjo navedene izdelke skupno z »Elza-fluidom«.

Živčne bolečine v glavi, obrazna nevralgija, živčni zobobol in drugé vsled preobčutljivosti živcev nastalo bolečine se odstranijo s Fellerjevim živcem pomirjačnim in bol lajšajočim rastl. esenčnim fluidom z zn. »Elza-fluid«. Predvojnje cene: 12 steklenice pošlje poštino prosto za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr 16 (Hrvatska). Pri glavobolu se priporoča uporabljati poleg Fellerjevega »Elza-fluida« tudi Fellerjev črtnik zoper migreno (cena če se zraven pošlje 1 krona). Obenem se lahko naroče Fellerjeve lagodne odvajajoče rarbarske kroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 škatljice poštine prosto 4 K 40 v. Elza-izdelki so resnično dobri. (v)

Vr VI 451/16-22

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. deželna sodnja v Ljubljani je pod predsedstvom c. kr. višje deželne sodnije svetnika Vederjaka, v navzočnosti c. kr. dvorne svetnika Pajka, c. kr. deželne sodnje svetnikov Milčinskega in Regallyja kakor sodnikov in c. kr. avskultanta Jermana kakor zapisničarja na obtožbo c. kr. državnega pravdnika z dne 24. avgusta 1916 opr. št. 874/16-2 zoper Matevža Jerasa rojenega 12. septembra 1867 v Češnjicah, pristojnega v Smartno, kat. oženjen, posestnik v Smartnem, že kaznovan, zavoljo pregreška po § 14/2 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915 d. z. št. 228, katero obtožbo je c. kr. višja deželna sodnja v Gradcu z razsodilom z dne 17. septembra 1916 opr. št. J 50/16-1, dopustila, danes po dognani glavni razpravi, določeni vsled naredbe z dne 21. septembra 1916 opr. št. Vr. VI 451/16-19, v navzočnosti c. kr. državnega pravdnika Stöckla, prostega obtoženca Matevža Jerasa, po predlogu obtožitelja na obsodbo v zmyslu obtožbe, razsodila tako: Matevž Jeras je kriv, da je, zaradi prestopka draženja po § 7 cesarske naredbe z dne 1. avgusta 1914 d. z. št. 194 že kaznovan, dne 9. junija 1916 v Kamniku izrabljal izredne, po vojnem stanju povzročene razmere, zahteval za neobhodno potrebne reči — mlade prašičke — očitno čezmerne cene in sicer: a) za 4 prašičke domače reje v skupni teži 42 kg ceno 480 K, b) za 4 prašičke v skupni teži 22 kg, katere je dan preje kupil za 244 K, ceno 297 K, s čimer je zakrivil pregrešek draženja po § 14 št. 2 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915, d. z. št. 228, in se obsoja po § 14 odst. 2 cit. cesarske naredbe z uporabo § 260 b k. z. na 14 dni strogega zapora, poostrenega z enim trdim ležiščem na teden in denarno kazen 200 K, za slučaj neiztirljivosti iste v nadaljnih 20 dni v zapor in po § 389 k. p. r. v povračilo kazenskih stroškov. V zmyslu § 19 cit. cesarske naredbe se ima ta sodba objaviti po enkrat v časopisih »Slovenski Narod«, »Slovenec« in »Domoljub« na stroške obtoženca. V zmyslu § 18 cit. cesarske naredbe pa se razsoji na izgubo obrtne pravice za dobo enega leta.

Ljubljana, dne 7. oktobra 1916.

Kupim Hišo

na deželi z malim zemljiščem, pripravnim za vrt, v lepem letoviškem kraju Gorenjske, slov. Koroške ali južno Štajerske za največ 15.000 K. Ponudbe pod **K. Tonkli Fazin 183.**

Naročajte „Slovenca“!

Kupujte v Katoliški Bukvarni!

Velike ovire

smo

premagali

da smo se preskrbeli, četudi v nekoliko omejeni meri, s surovinami. Svojim starim odjemalcem moremo torej nekaj časa še postreči.

Cene od 1. novembra

- 1 izvirna steklenica 100 gramov Lysoforma . . . . . K 1'60
- 1 izvirna steklenica 250 gramov Lysoforma . . . . . K 3'20
- 1 kos Lysoform-mila . . . . . K 4'—
- 1 steklenica Lysoforma s poprovo meto . . . . . K 2'50

Z ozirom na omejeno vporabo surovin naj se torej vsak pravočasno preskrbi s tem razkuževalnim sredstvom, ki je posebno v tej vojni dobi tolike važnosti, dokler je kaj v zalogi.

Dr. Kelety & Murányi

kemična tvornica, Bpest.

23510

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezn, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frájnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezn, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduno.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Se dobi v vseh lekarnah K. 4.—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 31. oktobra: 77, 43, 27, 55, 8.
Dunaj, 4. novembra: 53, 30, 79, 32, 35.

100 l domače pijače
osvež., elaste in žeje gasečo si lahko vsak sam napravi s majh. stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškadni hruševac, poprovi metovec, pomarančevac, prvenčevac, višnjevec. Neuspeh iskl. Ta dom. pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča mesto ruma ali žganja. Sestavine s nat. navod. stanejo K 8-50 franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospod., delavnice itd., neprecen. vredn., ker to delavca sveži in ne upijani in njegova delaem. nič ne trpi.
Jan. Grolsch, Engel-Drogerie, Brno 641, Moravsko.

Pravi čebeljni vosek

v velikih in manjših množinah se kupuje. Ponudbe z označbo količine in cene na upravo tega lista pod »Čebeljni vosek 2521«.

Vaši prašiči

morajo biti kmalu debeli in tolsti, krave morajo dati več mleka, kokoši več jajec, ako jih krmito redno s

Barthelovim klajnim apnom

primešanim h krmi. 5 kg za poskus K 4-50 od Dunaja, 50 kg za K 36 od zaloge Maribora proti predplačilu. Cene neobvezne.

Miha Barthel & Co.

Dunaj, X/1. Siccardsburg 44. (Tvrđ. ust. 1781)

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

Fellerjev blagodejni, bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

„ELSA-FLUID“

za razkrajajoča

izpiranja vratu.

Predvojne cene: 12 steklenic 6 kron prosto poštine. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrđ 16 (Hrvatska). — Čez 100.000 zahvalnih pisem.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani.

n. a. dež. živil. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožitve in smrti, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173,490.838.—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48,732.022-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička . . . . . K 432.232-66

Ker smerava sklenili življenske zavarovanje veljavne ikrtati za vojno zavarovanje, naj se v lasito kerist obrna do geri imenovane podružnice.

Prospekti zastonj in poštine prosto.

Sposobni zaslopniki se sprejmejo po najugodnejšimi pogojt.

Marije Terezije cesta 12.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk:

- Novih srečk Avstrijskega rdečega križa . 300.000 in 500.000 kron
- Turških srečk . . . . . 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
- 3⁰/₀ zemljiških srečk iz l. 1880 . . . . . 90.000 in 90.000 kron
- 3⁰/₀ zemljiških srečk iz l. 1889 . . . . . 60.000 in 100.000 kron

17 žrebanij vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917: **3,230.000 kron** oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z narožilomi

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

7 90

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstrsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče **zamenjam!**

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastonj in poštine prosto.

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastonj in poštine prosto.

Tako sodijo vse stranke. Čisto takih pisem Vam lahko pokažem.

Po letih še ni popravila potrebna.

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinska ura, katero sem pri Vas kupil K 4-10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4-10 pošljem istočasno po poštni nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam Skaričevu pri Krapini. Franc Mlinarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Vojna zapostna ura

natančno regul. in re-
dps. Nikol ali jeklo K
12 — 16 — 20 — z rudi-
svetilo. hazal. K 16 —
20 — 24 — v srebr. okr.
K 18 — 24 — 28 — z rad.
svet. haz. K 20 — 26 —
srebr. zap. ura na elast.
K 20 — 26 — 49 — 44 k.
klatn zapostna ura na
elast. K 100 —, 120 —,
140 —. Sletno pisмено
jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena
dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna iz JAN KONRAD
e. in kr. dvorni založnik Brax 54. 1253 (Česko).
Na željo se vsakemur zastoj pošlje moj glavni cenik.

Zenske lasne

mesane in rezane kupujem na drobno
in debelo ter plačam najvišjo ceno.
V zalogi imam lasne kite izgot. od
5—50 K. — Barvo za lasne in brado
znamka: **Kraljica vseh barvil** zanes-
ljiva in neškodljiva. **Hair Petrol** si-
gurno sredstvo proti izpad. las in
proti luskinam. Zdravniško priznано.
Burg.1: za odstranitev
kurjih oces in trde l. ože.

Naročila: **IVAN SVETEC**, vlasuljar,
Novomesio. Nasproti rotovža.

IGN. VOK

Prporočano cenpenem ob-
činstvu edino domačo tvrdko
špecialna trgovina šil-
valnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 6,
katera sma po ugodn. cenah
in obrokih od strokovnjakov
priznано najboljšo šivalne stro-
jeve v Evropi in to so „PPAFF“
v veliki izbiri in zalogi.

10 letna pisemna garancija!
Peč. o vsakem vsak čas brezplačno. Prični posređovalci se iščejo.

Ustanovljeno leta 1893. **Uzajemno podporno društvo v Ljubljani** Ustanovljeno leta 1893.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. **4³/₄%** ljanje denarja na razpolago brez-
Zunanjim vlagateljem so za pošl- plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarevalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Nacelstvo:
Predsednik: **Andrej Kulac**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: **E. Kemec**, e. kr. profesor v Novem mestu.
II. podpredsednik: **Karel Pollak ml.**, tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc**, e. kr. profesor v Ljubljani; **Zajc Albin**, e. kr. rač. oficijal v Ljubljani; **Anton Kralj**, taj-
nik Zadrugne zveze v Ljubljani; **dr. Morhar Alojzij**, gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Mohorik**, odvet-
niški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Lapež**, odvetnik v Ljubljani; **Ivan Rušnik**, stolni kanonik v Ljubljani;
Anton Rušnik, e. kr. g. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**,
prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, e. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, hatalet v Ljubljani.

Nadzorstvo:
Predsednik: **Anton Brižič**, e. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čadež**, hatalet v Lju-
bljani; **K. Gruber**, e. kr. in rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Elnakar**, profesor v Ljubljani; **Avugustin Zajc**, e. kr.
rač. revizient in posestnik v Ljubljani.

Luščine
(voščine) od medu kupi
K. MILKOVIČ, Moste pri Ljubljani.

Poroča naj se, ali so medene
ali suhe, množina in cena.

Deteljno seme,

suhe gobe, kumno, janež, repno, korenjevo,
razna travna in druga domača semena, kakor
tudi prazne vreče kupuje **Sever & Urbanič**,
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko
cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so po-
polnoma varno naložene, ker poso-
jilnica daje denar na varna posestva
na deželi in v mestih.

4¹/₂%

Rezervni zakladi znašajo okroglo
kron 800.000.—. Stanje hranilnih
vlog je bilo koncem leta 1915
23 millionov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje zavod sam za svoje vložnike, tako da
dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome
50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi
po pošti in daje za njih vplačilo na razpo-
lago poštnje položnice. Sprejema tudi vloge
na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom
posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez
nje na osebni kredit proti poroštvu ali
zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se
eskomptujejo najboljše.

